

*Adresa consistoriului romanu gr. n. un. din Aradu
catra*

**Maiestatea Sa c. r. apostolica Franciscu
Josifu I., Imperatulu Austriei scl.,**

esprimitoria de sentimentele omagiali facia cu spur-
catulu atentatu din 18. Febr., intorsa pe romanese.

Copia Nr. 115/c.

Maiestate c. r. apostolica!

Inforatoria crima care unu criminalu indievolu-
litu si casutu in cele mai infernale patimi o a cu-
tediatu asupra sacratei persone a Maiestatei
Tale c. r. Apostolice a cutrieratu adencu
si animile precredintiosului si aderitoriului Cleru,
precum si ale tuturoru supusiloru credintiosi de
rel. ne unita a diecesei Aradului, si numai scirea
cea pre imbucuratoria: cumca prevedintia Dumne-
diésca a scapatu intr'unu modu ase de miraculosu
viétia Maiestatei Tale cea pre scumpa la tote po-
porele Austriei, fu in stare a ne miciora adenc'a
nostra durere, ceea ce prin cuvinte nu suntemu in
stare a o exprime. Dumnedieu atotu potintele, care
cu ochiulu seu celu vighitoriu a scutitu sacratulu
Capu alu Maiestatei Tale de pericolulu derapena-
toriu de fericirea supusiloru credintiosi, si a carui
gratia se serguesce credintiosulu si preumilitulu
cleru gr.n-unitu, precum si poporulu diecesei a-
cesteia, a o cere cu rugatiuni de multiamire pie si
ne'nterupte pentru curend'a insanatosiare a Maie-
statei Tale, acelasi putinte parinte se se indure a
pastra viatia Maiestatei Tale spre salutea si feri-
cirea tuturoru supusiloru credinciosi in pace ne-
turburata si in starea cea mai favoratoria!

Din sesiunea consistoriala, tienuta in 15/3.
Martiu 1853 in Aradu.

N. N.,

Consistor. dieces. Aradane gr. n. u.

Patriciu Popescu m. p.,

Administratoru Episcopiei Aradului si Presedintele
consistoriului.

Organaciunea.

Sotietatei de Lectura a Junimei Romane
dein Oradea-Mare. *)

Dupa ce rogamintea junimei romane de a i se
dare facultate spre a potè infiintiare una „Sotietate
de Lectura“ prin In. Prefectura a armelor pentru
tier'a de corona Ungaria in Buda, se asculta, si
programul in asta privintia elucrat, susternut prin
D. Canonic si C. R. Inspectoriu scolarin Iosif Pap
Salagian, — se intari prin Reserisul ddt. 21. Mar-
tiu 1852 Nrul 838 cu elasaciunea elasandelor.

„Sotietatea de Lectura“ se constatae in modul
suburmante :

1. §. Sotietatea de Lectura e una Consotire
a junimei Romane studinti fara destingere rele-
giunaria cu scop mai de a prope: de a se depliniere
faptec prin deprinderi scrisale si verbale in sciin-
tiele formose, in limb'a mamei; — si final de a si
casciga cultura intielesuale; spre 'a cui ajungere
v'a infiintia una Biblioteca pentru folosintia juni-
mei; — a caror frupt apoi se fia in tot anul: eda-
ciunea unui „Almanac“ beletristec literariu. Prin
urmare ea in fiintia e: Una consotire de depliniintia
beletristeca-sciintiale a junimei romane din Oradea-
Mare.

2. §. Locul astei Sotietati e Seminarium Roman
dumestec in intielesul Programului intarit.

3. §. Patronul Sotietatei e Episcopul Roman
d'in Oradea-Mare.

*) Inca in anulu decursu asteptam, dinpreuna
cu multi iubitori, a fi o data informati despre infiin-
tierea sotietatei de lectura din Urbea-Mare, inse
pene acum numai de numei audiseram; aceste
statute ne informedia mai d'aprobe despre asiede-
mentulu ei, la care sa se mai adauge si cele publi-
cate in Nrul Gazetei 20 a. c.

4. §. In întelesul Programului întarît Sotietatea stă sub supravigiarea Regintelui Seminarial, si sub conducerea personala si responsabilitatea profesoriului de limba romana in Gimnasiul Mare ces. reg. din Oradea-Mare.

5. §. Membrii faptuali ai Sotietatei sent: ténerii romani din Academia drépturilor d'in clasele VIII si VII gimnasiale.

6. §. Toti binesentitorii nacionalisti, cari prin ajutorintie materiale in bani au cârti, précum si cu elucrate pe partea almanacului, — vor sustinè asta deprindere a junimei, se vor dice: Binefacatorii Sotietatei.

7. §. Sotietatea va avè doi Notari, unul pentru dúcerea protocoalelor despre obieptele desbatute in tota convenirea; altul pentru curespundintie si acte, — mai incolo: Un Bibliotecariu si un Casariu, — cari toti vor fi responsabili.

8. §. Tot membrul factual fàra eluaciune pôte fi ducatoriul negotielor sotietatei, de va fi ales in adunantia pública prin majoritatea absoluta.

9. §. Cu privire la scopul memorat (1. §.) conventiile Sotietatei (cele publice) se vor tinè tot la a 15 di dominec'a (ern'a la 4, ver'a la 5 óre dupa a médiadi).

10. §. In întelesul Programului întarît in conventiile ordenarie ale junimei rom. are loc ver cine sub condiçiunea sustinerei ordinei disciplinare.

11. §. De cumva Conducatoriul pentru ce-va cauza privata ar fi impedeat a conducere in persóna a tare convenientia literaria, atunci tinerimea se va potè rogare de Regintele Seminarial, un'a supravigiatoriul pentru conducerea cuviinciosa. Cand neci unul, neci altul ar fi de fatia, conveniri nu se pot tinè.

12. §. Déca cineva d'între ducatorii negotielor Sotietatei ar fi impedeat a implinire cele debuintioase, va fi indetorat a preinsciintiare, ca se se póta fàcere de spuseciunile cuviincioase pentru substatiunee provisorie, spre a încungiurare confusiunea in dúcerea lucrurilor.

13. §. A fàra de tempul merit pentru tinerea convenirilor ordinare, odaia Sotietatei in folosul acelor-a, cari ar voi se se deprinda, se va descide prin instruatoriul Seminarial in tota dia dupa médiadi (ern'a dela 4 pan' la 7, vér'a de la 5 pan' la 8 óre) unde tot intrantele e indetorat a se acomodate disciplinei Seminariale si jususintiei unui om moral.

14. §. Averea Sotietatei in cârti si in bani, ca escisiv proprietatea junimei romane, in cas ca acela nedorit cand ar fi constrinsa sotietatea ca se incefe, — junimea intréga detiermuresce: se remana éراسi in folosul junimei romane studinti la Oradea-Mare fàra destingere de Relegiune, asià; ca banii se se indebuintie pe pastrarea Bibliotecei, anume: spre reinnoiciunea cârtilor stricate prin us, Biblioteca inse tot-deauna se fia descisa fàra impecare spre folosintia pública. Éra manipulaciunea banilor si a cârtilor se concede superioritatei Seminariale pe lãnga respundiabilitatea danda consistoriului diecesan.

15. §. In privintia Bibliotecei sent de obserbat urmatóriele :

- a) Bibliotecariul tóte cârtile bibliotecei le va in-duce in inventariu, carele va sta tot-deauna pre mésa spre folos; éra cele edate, séu re-luate le va insemná in protocol despartit.
- b) Tot ligintele, bucat'a dorita numai mediat prin bibliotecariu a pôte capetare.
- c) Toti membrii faptuali pe lãnga revers, si respundere, prin medilocirea bibliotecariului pot capetare si pentru folosintia de casa ó-puri d'in biblioteca.

16. §. In privintia casei sent de obserbat urmatóriele :

- a) Casariul, pentru ca se si tina lucrurile sale in evedintia, va avè a duce un protocol regulat despre percepciuni si erogaciuni, carele va sta in arciv, si cu ocasiunea radunarilor se va subscrie in adunantia pentru legitimaciunea si securitatea propria.
- b) Despúnerea cu banii sotietatei e dreptul adunantie, — drept aceea casariul erogaciuni mai mari numai langa impoterire va potè face; inse mai mice — dupo lipsele oveninti, pôte se faca pana in 4 fl. de argint.
- c) Casa Sotietatei pentru pastrare va sta depusa la Regintele Seminarialului.
- d) Casariul va avè a face socotele de dóa ori intr'un an; inse revedineua întretempuraria a casei se concrede Domnului Conducatoriul.

17. §. In privintia Almanacului, séu altui op beletristec vor fi obserbande urmatóriele :

- a) Sotietatea cu ocasiunea convenirei la inceputul ver carui an scolástec se va decíarã in „Fóia“ sub ce titul voiesce a dare la lumina cutare op beletristec ca cei de prin

pârți înca se se p^ota orientare în asta prⁱvin^tia.

- b) Almanacul, s^{eu} ver ce op beletristec va av^e a esire la lumina sub nume de „Consotirea de depliniintia beletristeca-sciintiala a junimei romane d'în Oradea-Mare.“

18. §. Lucraciunile încep totdeauna cu începutul, — și tin până la finitul anului școlăstec, — în est din urma ti^{er}mure totii ducatorii neg^otiel^{or} Sotietatei debuesc a dare socotelele finale și se resemne t^ote uneltele Sotietatei supravig^hiatoriului, și Conducatoriului, — cari în t^{em}purile feriale le vor pastr^ă, era cu reînc^{ep}erea cursului Școlăstec după real^{eg}erea ducatorilor neg^otiel^{or} Sotietatei le vor pred^ă acelor'a înaintea junimei în convenientia ordenaria.

Dat în Oradea-Mare, 3. Ianuarie an. 1853.

Sandru Roman, Giorgiu Delian,
Conducatoriu. Secretariu.

Unu ce Mithologisticu.

Consiliu Zeilor Romani asupra Fiului retecitu.

Dintre Urbea-Mare și Margita. Domnedeu tuturor poporelor au adus timpul acela fericit, în care și Romanu se trediesce d'în retecire, d'în somnu suu cel de m^orte. Vedem suflete agere, barbati solidi, cari spun că Romanul numai pote peri. El éra retecitu, dus în lume straina, portat ca o vita de varvari în drepta și st^{en}ga, nacajitu de natiunile colocuitor^e; despoiat de drepturile sale politice, e ecclesiastice. Dar Domnedeu cel drept și au întorsu misericordia sua c^otra noi Romani, și ne au eliberat de jugul mai multor secle — și când Domnedeu ne vérsa mesericordia acesta, atunci ni se pare ca și Zeii strabunilor nostri tinu svatu și începu a cugeta despre s^ortea nostra; de consiliul acesta visemu noi, și refrangemu o durer^osa, dar folositor^e suvenire peste historia trecutului, Spune fiul cel retecitu, amblând în lumea ideala, co au aflat locul acela unde tienu Zeii sfatu despre noi. Dice: co Iupiter au rapit Europa în posederea sua și co în Olympu în casa Zeilor tine sfatu despre pop^orele asediate în possessiunea sa, și în specie despre noi de cari se interessadia. — Cum au putut ajunge fiul retecitu, tocma acolo unde omului nu e értat a ambla, ne spune, co un spirtu

nalt dandui putere lau dus cu poterea Zephirului între hore și jocuri la usia Olympului, tocma atunci când aurora 's versa zorele cele rosii peste orizontul ceriului dand^u guvernare Zeului s^orelui. — Dice co us^ea olympului, a casei Zeilor era cu cuie de fulgeru batuta, paditori era doi Cyclopi cote cu un ochiu. Mercuriu intra în olympu referind, co este aci înainte usii un moritoriu retedit din Romania, care deschidindu usia m'au lasat se intru, am intrat și am vediu pe Zeul cel mare, pe Iupiter încunjurat de fulgere, de picuri de aur, pocale aurite pe masa și vinu; me miraiu unde m'o adus s^ortea mea, cugetele mi se înaltia, perul im crescea co vediu o pompa, care nu o am mai vediu; atunci Pallade zina sapientiei me întreba: ce vrei? — Respuseiu, vreu: se sci^u secretele Olympului despre Romani; atunce Pallade 'm respuse: Astadi va fi consiliul nostru despre Romanii nepotii vestitilor nostrii Romani, și fiind co în forma ca acesta, care o ai, nu poti fi de facia aice, ti concedemu gratiose ca subt consiliu nostru se fii semizeu numindute și assessoriu Olympului cu cea mai mare bucuria; co de 19 secle n'am vediu geni^u din Romani în consiliul acest mare care 'l tinem asupra pop^orelor; atunci cutrupinduse pamentul su mine me rapi un geni^u deiescu în lumea ideala, și me facui semizeu. — Aceste intemplându se cu mine — am fost de face în adunarea Zeilor ca semizeu, și assessoriu al sfatului zeiescu, și pene se începuro svatuire cautaiu muzeul Olympului, și aflaiu Cronica lui Sincai marelui Romanu, și o trimiseiu în Moldavia unde e un stralucitu principe domnitoriu se o tipar^eșca, care precum sci^u o și tiparesce. — După acea sosind determinat^a óra a sfatuirilor, intraiu în sala, și vedu și în drepta și în st^{en}ga, zei mai mari și mai mici înbracati în tunice, vediu barbati, femei sediend, și sfatuinduse despre Romani, pe masa de auru, pocelle de auru în cari Ganymedes pocelariu zeilor turna nectar, beutura deiesca, ca zeii bendu, se aibe voia mai buna a se sfatu. Éta între aceste vine capul zeilor, presidele consiliului, Iupiter cel mare cu fulger imbracat, rostind c^otra c^eta zeilor aceste cuvinte: 1746 de anni sunt de când am tramisu pe Traian Imperatul Poporului meu cu o parte d'în vitia Romana se o sed^eșca în Dacia; și éta astadi după atate secle vo aratu un semizeu aici între noi, care vrea se scia secretele Olympului despre vitia Romana, pentru acea am chiebat adunarea ac^esta se ne sfatuim în interessul

ei. — Vive, strigaro de trei ori toti zeii, si tota ceta adunarei, si Ganymedes turnandu vinu bearna nectar de bucuria semizeului Romanu.

Mercuriu prinse pena se scrie, avocatul era Themisu. — Inteu zeul resbellului Marte incepu a areta cum au batut Principele Romaniei Michail Bellicosul cu 16,000 Romani, 200,000 de Turci la Calugereni; cum au batut Bazarab princiu stapinitoriu alu Romaniei pe Carol Regele Ungariei in anul 1330, ase, in cat singur Regele abia scapa vin de Romani intracanduse in vestmintele lui Deseu, pe cari l omoriro armasii lui Bazarad, cugetand co este craiul ungarilor. — Cum sau lup-tat vitia aceea romana de atate secle de anni pentru gloria numelui romana, cum batu tocma in acesta annu pe aceia cari vrura a inghiti limba si nationalitatea Romana.

Dopo acea Ianu Zeu cu doe fete sculanduse, intorchendusi cotra Zei facia pacii, incepu a cu-yenta ase: poporul Romanu are caracteriu de pace, el totdeauna au tentat pace cu medlociri umane, el mai bine vre a vorbi de sciintie de cat de varvaria, varvaria numai silit o face, ero sciintia n'esilitu o invatia, subt a caruiea velu astepa fericirea sa, el ar voi a cuventa despre industria, maiestria, negotiatoria; atunci

Minerva Zina sapientiei incepe a rosti, si di-sele lui Marte intarindule dice: io Zina sciintiei am fost placuta la fii mei Romani, ii cu sciintia sa facuro multi Zei intre cari si io sunt una. — Limba lor e limba deiesca, virtutea lor mai mare de cat a ori caruie poporu. Dar dopo ce me stramutaiu in Dacia intre popore varvare, nu eram placuta varvarilor, ci me atacara, si fii mei romani, cari me iubeau, se apucara de Marte siliti fiind a me lapada. — Litterele mele se stersera din cartile romanesci, se schimosira cu nescie slove cornurate cyrilice, se lapeda limba ce angeresca, si se indesa cea slavona prin intrigele serbilor; despre care fapta fatala si in secle plangenda asea scrie Dimitrie Cantemir Istoricul si Princiu Moldaviei: „Tienend Romanii slovele cele latinesci pene in vremea saborului dela Florentia, care in suta a cincispredece au fost adunat, unde se facu unire intre Greci si Latini; dopo saborul acesta in care si Mitropolitul Moldaviei impreuna cu Imperatul dela Tiarigrad si cu ceilalti greci se unisera cu latinii, Teoctistu Diaconul lui Marcu Efesinul, de genu bulgaru sau serbu, urmand in scaunul mitropoliei Moldaviei, stete de Ales-

sandru Princiu Moldaviei, ca se lapede slovele cele latinesci din cartile cele Romanesci atat Bisericesci cat si politicesci, si se primesca cele Cyrilice, cu cari se intrebuintiadiie Rusii si Serbii, ca tinerii romani se nu citesca carti scrise cu litere, ca nu cumva cetindule se se alipesca de dogmele latinilor. Marcu Archiepiscopul Efesului nevrend a iscali santa unire, care o facura ceilalti Greci cu latinii, si fugind dela saboru, au facut rescola in tote partile locuite de Greci se nu primesca unirea, si neprimind unire dopo turburare acesta, tote cartile cu littere romane scrise le au arsu, si au reversat o ceatia de intunec peste natiunea Romana!! — (Va urma.)

Circulariulu

Episcopului Vasiliu Erdely calru Clerulu Seu, dupa primila scire de atentatulu din 18. Februaru

Inbitilor in Christosu Frati si Fii! Dopo ce prea induratul Dnedeu din nemarginita bunetate sa indurat, a scuti cu man'a sa atotputinte pre Maiestatea Sa prea bunul nostru Imperat Francisc Iosif I. ca se mantiasca prea inaltimea Sa de pericul vietiei, cel amenintiasca, prin nespusa rentate a unui desperat, care attentase in a 18a di a lun. c. Februaru, a strapunge pre Maiestatea Sa, preumblanduse pre bastionul urbei capitale Vien'a, precum cu nespusa durere a animei inteleseram aceasta grosavia, enascuta din una anima desvescuta de tot simtiul religiunei, si a omeniei; asia despre alta parte ne stemperase durerea aceasta adenca insciantiea ca pronia dumnedeeasca, mantuend pre Maiestatea Sa de aceasta nefericire, ei intinse man'a sa preputinte si l scuti pre prea bunul parinte, incat acum inalta sa viatia se gaseste a fara de tot pericul. Drept aceea convins fiind, ca unica inconsciantie a acestui intemplamentu infiorotoriu va indemna deplin pre Fratiile vostre a aduce ardere de multiamita prea induratului Dnedeu pentru vederosa aceasta sentintia a sa, cu care a imbraciosat scump'a viatia a prea bunului parinte alor atatea popore, totus ve aducem cu aceasta aminte se ve inoimu datorintia filiala, si a serbi S. Liturgia cu cea mare solenitate, si cu cuvinciosa devotiune, si acea se faceti in cea mai dintai dumineca dopo capatarea acestui Circulariu al nostru, in multiamita Dnului. Lasandune cu aceasta tuturor V. A. Diaconilor, ca, indata cum se va tiené S. Liturgia aceasta in multiamita lui Dnedeu in tot Distriptul suu, sa si incunoscintiadia aici; numai asia facatoriu. In altele, archi-pastoreasca binecuvintare impartasinduue, remanem in Urbea-Marcu, 22. Februaru 1853.

In Christosu parinte
Vasiliu, Episcopulu.

ЧЕРКЪЛАРИБЛЪ

администраторъ лѣ дїечесеї Арадъ лѣ пентрѣ съвѣршіреа рѣгъдїѣнілорѣ къ окасїзнеа атентатъ лѣ дела 18. Фев.

№. 192. Администраторъ лѣ Дїечесеї Аръдане.

Кътрѣ тоате 14 Дїрегъторїї ле Протопресвїтерале.

Днѣорътоареа весте че сѣлѣ дѣс претъгїндеа пре кале офїціоасъ ла квоштїндѣ, шї кареа своарѣ астъзї шї прїп повеле деспре атентатъ лѣ днчеркатѣ аспра вїедїї Маїестъдїї Сале дн 6/18. ачестеї лѣнї, дн кареа зї дн Вїена ла 1/2 1 дѣлѣ амеазъзї, кѣнд Маїестатеа Са, Днператъ лѣ се презвѣла, негрехътѣ нѣмаї де зн адїтантѣ лѣ Селѣ, пре коата шанъдъ лѣ четъдїї, знѣ Іndividѣ лѣ лѣ нѣпъдїгѣ пре дн напої шї лѣ лѣ вѣгъмат дн пнзгндѣ лѣ къ зн кѣдїтѣ де кѣлнъ сѣв чеафѣ.

Днѣорътоареа ачае весте, зїкѣ, дн кѣтѣ дн пле де днтрїстаре шї днпрозїре не тотѣ адевѣратѣ крелїнослѣ сѣлѣсѣ лѣ Маїестъдїї Сале преавнѣ лѣ пострѣ Монархѣ, днтрѣ атѣта не дндатореазъ пре тоцї спре рѣдїкаре де тѣлѣдїре вѣтрѣ пропїа чеа дѣтнезеаскъ, кареа аѣ ферїтѣ де днпнслѣтѣра че аѣ фѣкѣто ачелѣ дндїеволїтѣ Іndividѣ, дѣлѣ днтрѣреа Докторїлорѣ, шї нѣ е прїмеждїоасъ.

— Дрелтачееа, пентрѣ къ атотпѣтернїкѣ лѣ Dzeѣ къ а Са нѣртаре де грїжѣ шї невъзѣтѣ тѣлѣ аѣ ферїтѣ шї аѣ тѣлѣтїтѣ пре Маїестатеа Са, Днператъ лѣ шї Апостолїческѣ лѣ Реѣе, преавнѣ лѣ пострѣ Монархѣ Францїскѣ Іосїфѣ І. пре знсѣ лѣ Селѣ де прїмеждїа вїедїї че ера сѣлѣ днтрїмїне, шї ка шї де ачї днпнслѣтѣ сѣлѣ фереаскъ де тотѣ рѣлѣ, непорочїреа шї нѣказѣ лѣ шї сѣлѣ цїпѣ днтрѣ тѣлѣ шї преатѣлѣ днферїцїї анї днтрѣгѣ шї сѣлѣтосѣ, сѣлѣнд сѣв нїчоареле. Лѣї пре тотѣ врѣжтаннѣ лѣ шї нїзманнѣ лѣ (тїг), Дга шї тоатѣ преоцїнеа дн протопресвїтератъ лѣ де сѣв нѣртареа де грїжѣ а Дгале, къ крелїнослѣ попорѣ дн презнѣ нѣ вѣдїї лѣса дндешертѣ дн Дѣтнїека чеа дн тѣлѣ дѣлѣ ажнѣдереа ачестѣї черкѣ. тѣрїс прїп тоате вѣсерїї ле къ соленїтатеа кѣвїнчоасъ шї дѣлѣ рѣндѣїала прескрїсѣ а да евлавїоасъ тѣлѣдїтїгѣ шї а рѣдїка фервїндїї рѣгъчнї кътрѣ сказнѣ лѣ че лѣї преаднѣ лѣ Dzeѣ Саваотѣ.

Арадѣ, 10/22. Феврѣрїс 1853.

Патрїкїе Попескѣ лѣ.

INCEMNЪРІ ХРОНОЛОГІЧЕ,

деспре вѣсерїка Сѣ. Ніколае дн Брашов. *)

(Скѣсе днтрѣ знѣ протоколѣ векїѣ аз вѣсерїчеї.)

Анѣл:

1292.

Фѣндареа ачестеї вѣсерїчеї се траѣе дела венїреа вѣлгарїлор ла Брашов ан. 1292 (дела Adam 6800).

Ачї дѣндѣле маѣ. воїе сѣлѣ рїдїкат о крѣче де лемн сїндїлїтѣ, каре ле сѣлѣдеа (дн лок де рѣгѣ) дн лок де вѣсерїкѣ.

1403.

Дѣлѣ че сѣлѣ днвекїт шї стрїкат крѣчеа презїсѣ аѣ черѣт воїе дела маѣ. шї лї сѣлѣ дат сѣлѣ фѣкѣ о вѣсерїкѣ де лемн къ храмѣ сѣ. Нескѣтѣреї де Dzeѣ каре цїпѣ зн секѣл.

1495.

Фїнд преот атѣнчї Петрѣ шї жѣде Нісѣерї ла 1495 аѣ кѣзѣтат тѣте мїплѣчеле ка сѣ зїдеаскъ о вѣсерїкѣ де нїатрѣ. Ла ан. 1518 сѣлѣ дѣс преотѣл Петрѣ къ оаменїї лѣї ла Ніагѣ 1 Басараѣ водѣ ла Дѣра ротѣнѣскѣ (фїчорѣ лѣї Басараѣ шї цїнереле кнеазъ лѣї Lazар Дн. вѣлгарїлор) Ніагѣ воївод трїмїцїнд дѣрѣрї ла DD. маїїстратъ лѣї чер воїе сѣ зїдеаскъ о вѣсерїкѣ де неатрѣ шї

1518.

дете воє. Ел трїмїсѣсѣ тештерїї къ планѣрї ла ан. 1519—1520 шї храм. сѣ. Ніколае, Днслѣ ла ан. 1521 тѣрїнд Ніагѣ воївод нѣ сѣлѣ їспрѣвїт вѣсерїка, рѣтѣлѣнд тїнда, клоногнїда шї алтарїс неїспрѣвїте, дн каре старе а рѣтас 62 анї.

1519—1520.

1583.

Ла ан. 1583 фїнд протопоп тѣре Енеа шї преот Міхаїл сѣлѣ дѣс атѣвїї ла ВВ. Дѣреї ротѣнѣштї Петрѣ IV. черчел фѣчорѣ лѣї Пеграшкѣ II. воївод шї фрате лѣї Міхаїл вїтеазъ лѣ рѣгнѣдѣ сѣ о їспрѣвѣскѣ.

1584.

Ачест водѣ Петрѣ трїмїсѣ ажѣторїс де сѣлѣ лѣнцїт вѣсерїка къ зн алтарїс доѣ хорї шї тїнда тѣверїлор ла ан. 1584 днпндовїндѣо къ маї тѣлѣдїї фѣнцїї.

*) Ної прїмїетѣї ачестеї днсепнѣрї хронологїче къ скопѣ де а маї днпнртѣшї днкъ шї алге докѣмїте шї хрїсѣвѣ сѣлѣтѣре пентрѣ ачѣстѣ вѣсерїкѣ, кареа с чеа маї веке шї чеа маї тѣре дн тѣте вѣсерїчеле Ардѣзѣ лѣї ротѣнѣштї n. s. Історїа аре неатрѣтѣ трѣсїндѣ де асемеѣа дате шї докѣмїте. Рѣд.

Англ :

1593.

Арон III. voivod al Moldovei трекънд ла Аїсд prin Брашов знде аѣ зъвоит дої ані, диторкъндзєс ла ан 1595 ши възънд къ нѣ е ієспрѣвитъ вєсєрїка аѣ даг ажъторїє де саѣ рїдікат тѣрнѣл клопотєлор ши саѣ зѣгрѣвит вєсєрїка не дїн лѣзнтрѣ ши дїн афарѣ. Аної ажънгънд Петрѣ воївод акасѣ днкѣ дн ачєл ан аз трїмїє зп хрїсов къ пєчєтє сѣвскрїє де Мѣрїа Са ши тоцї Боїєрїі Мсалє, дн карє оръндзєштє ка дїн окпєлє сѣѣ вїєтїєрїа Молдовєї сѣ лє деа не тог ан. 12,000 аспрї вєсєрїчєї ши 300 аспрї преодїлор ши слѣжїгорїлор вєсєрїчєї, пєнтрѣ карє дн 6 Дек. зїоа храмѣлѣ сѣ се помєнєаскъ кїгорїї днпѣрдїнд мїлѣ ла сѣрачї, карє овїчєїѣ сѣ цїнє пѣлѣ азтѣзї 1852 (вєзї Фоєа Газ. de Франс. Nr. 26, а. 1838, паѣ. 207—208) днтѣрїндзєс prin алт хрїсовѣ Domnєск ла ан. 1654 de Стефан

1654.

Георге воївод Молдовєї ши саѣ пѣзїг пѣлѣ ла мїжлєкѣ секолѣлѣ 17, de атѣнчї нѣ сѣ маї трїмїє. Тотѣши вєсєрїка аѣ статѣт дн пачє пѣлѣ ла ан. 1744, кънд єрє амерїндатѣ къ знѣцїа, ши спрє ашї нѣтєа апѣрє рєлєѣєа рѣсѣрїтєанѣ, комѣна черѣ prin депѣтѣтѣ сѣѣ преот Евстатїє Васїєлїєвїчї дєлє днпѣрѣтєасє Рѣсїєї Елїсєвєтє Петровнє IV. протєкдївнєа ачєстєї вєсєрїчє, рѣгъндє а мїжлєчї дєлє днпѣрѣтєасє поаєтѣрѣ Марїа Терєсїа ка сѣ нѣ фїє комѣна сїдїтѣ а сє зпї, карє ши фѣкѣ de нѣ нѣмаї а. чєстѣ комѣнѣ, чї ши тоцї ромѣнїї рѣсѣрїтєнї дїн Трансїлванїа аѣ фост prin зп рєскрїпт слєвозїт кътѣрѣ тоатє дєрѣгѣторїїлє лєкалє свѣтїцї де ачєа сїлѣ. Протєпонѣл прєзїє саѣ днторє дєлє Рѣсїа дѣрѣндзєс не самєа вєсєрїчєї кърцї рѣсєптї (къ карє саѣ слѣжїт рѣшїї фїїнд дн ан. 1849 врєо 5000 дн Брашов ла слѣшвєлє цїнѣтє de еї дн ачєстєа вєсєрїкѣ). — Аної ла ан. 1749 аѣ трїмїє Елїсєвєтє ка о протєкторїцѣ маї тѣлѣ одѣшдїї ши анѣтє 3 сѣїгє късѣтє къ азр ши пєтрї скѣтпнє, зпє de катїфєа рѣшїє къ чїна de тѣїнѣ не

1749.

Англ :

спатє късѣтє, алтє de катїфєа галѣїнѣ къ адорпїрєа прєа къратєї Марїєї ши а трєїа de стоѣ рѣшїє къ сѣ. Треїмє късѣтѣ не катїфєа рѣшїє. Кѣ ачєастє сѣ слѣжєштє лїтѣргїа ла тѣтє прѣзпїчєлє тарї днпѣрѣтєштї, пѣлѣ азтѣзї. Ла кѣлѣторїа днпѣрѣтѣлѣ Францїєск днтѣїє дїпрєзлѣ къ днпѣрѣтєасє Каролїна Августєа prin Трансїлванїа дн ан. 1817 вєпїндѣ ла Брашов аѣ черчєтєт ши вєсєрїка ачєастє, ла карє окасїзнє аѣ възѣт ши днвѣрѣкѣмїнцїлє помєнїтє.

1733.

Саѣ зїдїт параклїєл (капєлє) дєспрє мїазѣ поаптє лїпїт de вєсєрїка чєа тарє, къ храмѣлѣ вѣлѣвєстїрїї а Маїчєї Домнѣлѣ, дїн прєзлѣ къ алтарїєл ши дѣлѣ тѣрнѣрї, зпѣл не кѣплѣ ши алтѣл дїн сѣнѣга лѣнѣгѣ тѣрнѣл къ часорнїє de о жпїлѣнєасѣ Костандє лѣї жпїлѣлѣ Манолє къ тѣтє кєлтѣлєлє пѣлѣ ши зѣгрѣвїтѣл.

1750.

Дн ан. ачєстє саѣ зїдїт Параклїєл чєл дєспрє мїазѣ-зї фѣндат de Радѣ Прїкоп къ фратє сѣѣ Хаѣї Іоан Прїкоп къ храмѣлѣ днпѣлѣдѣрїї Длѣї Хє. лѣѣ зѣгрѣвїт ши аѣ фѣкѣт о тѣмплѣ днпѣодовїтѣ дѣлѣ стїлѣл вїзантїн фѣартє фѣрѣтоасѣ. Ачєст параклїє днтрѣ адевѣр, къ арє зп прєд пєнтрѣ їєторїа артєї нєспѣє de тарє.

1750.

Тог їн ан. 1750 аѣ трїмїє Елїсєвєтє 13,000 ф. саѣ рїдікат тѣрнѣл къ часорнїєлѣ 1751, ши саѣ рєпарат вєсєрїка, аної саѣ скрїє днскрїпцїєнєа дєпє таллєа тѣрнѣлѣ дн фадѣ, не кътпї вѣлѣт къ лїтєрє de азр дн зрѣтѣторїєл мод :

„Pia liberalitate Elisabethae Petrovnae Imperatricis totius Russiae Monocratricis invictae hic sacro locus est renovatus 1751.“

1837.

Дєлє ан. 1519—1520 аѣ цїнѣт вєсєрїка пѣлѣ ла ан. 1838. Іарѣ дн 1837 єрє фѣартє слѣвїтѣ, дн кът дн ачєл ан саѣ днчєнѣт а сѣ рєпарєа зїдѣрїлє, фєрєстрїлє ши саѣ подїт къ пєатѣрѣ карє рєпаратѣрѣ саѣ сѣвѣршїт дн ан. 1839 ши саѣ кєлтѣїт 12,600 ф.

Анѣл :
1837—1849. Дела ан. 1839 пѣпъ ла ан. 1849 саѣ
фѣкѣт podишорѣлѣ кокоанелор, страна
епископѣлѣ, амвопѣл шѣ тѣмпла чеа
таре кѣ пердеоа де пе в, пентрѣ каре
саѣ келтѣг песте 15,000 ф.

Лѣкрѣрѣ дшпортанте.

Дп тѣндѣ есте о грѣпѣ дп каре е дшпропатѣ
Сѣлтана Домниѣа фѣика лѣи Мирче водѣ шѣ соѣиѣ
лѣи Петрѣ ввѣл, анѣл 1592.

Х Р И С О В Ъ

пентрѣ еманѣипареа орашѣлѣ К ъ л ѣ р а ш ѣ, каре
де акѣтѣ дѣаинте се нѣмеште Штѣрѣвѣѣ.

Тѣргѣл Кѣлѣрашѣ, а кѣрѣѣа ватрѣ фѣчеа парте
дѣн тошиѣа Спѣталѣлѣ Колѣеа, фѣинд де тѣлат
кѣпоскѣт, кѣ кѣ а са ѣмпортантѣ позѣиѣе пентрѣ
котерѣ, ар пѣтеа devenѣи зп ораш дѣфлорѣтор, дака
с'ар лѣбера де пѣдечѣле че'ѣ адѣк ла а са десволта
ре дѣнаторѣрѣле пропрѣетѣрештѣ а ле пѣтѣжн
тѣлѣ сѣѣ, дп тѣлате рѣндѣрѣ с'а фѣкѣт черере де
а се еманѣипа ачест тѣргѣ, шѣ тогд'азна овлѣ
дѣрѣле дѣпъ време аѣ манифестат дорѣнда де а
дѣдепѣлиѣ ачестѣ тревѣзѣндѣ.

Авѣнд дар Ноѣ дп ведере, шѣ дорѣнд кѣ осе
вѣре а фавора кѣте прѣн пѣтѣндѣ асемеѣеа мѣжлок
де десволтареа орашелор, маѣ алес а челор че прѣн
а лор посѣдѣе промѣт дѣаинтаре; ам кетат вѣпа
воѣндѣ а Ефорѣи Спѣталѣлор, шѣ ам авѣт тѣлѣдѣ
мѣреа а ведеа спрѣжѣнѣтѣ а Ноастрѣ дорѣндѣ, прѣн
зелѣл шѣ пѣтрѣндереа кѣ каре зѣса Ефорѣе а дѣ
врѣдѣшат скопѣл че Не-ам проѣс пентрѣ дѣвѣ
пѣтѣдѣреа ачестѣ орашѣ.

Спре ачест сѣжрѣмѣт лѣдѣнд Ноѣ дп вѣгаре де
сеатѣ рапортѣрѣле Департаментѣлѣлѣ Кредѣндѣи де
ла 2. Септемвѣрѣе анѣл 1849, шѣ де ла 2. Изѣие ан.
1850, дѣсодѣте де але Ефорѣи Спѣталѣлор кѣ дата
де ла 27. Август, ан. 1849, шѣ де ла 22. Маѣѣ 1850,
прѣн каре Нѣ се арагѣ мѣжлоачеле кѣвѣзѣте пентрѣ
еманѣипареа орашѣлѣ Кѣлѣрашѣ, шѣ пентрѣ деспѣ
гѣвѣреа пропрѣетѣдѣи Спѣталѣчештѣ; осевѣндѣсе а
дѣкѣ зп окол дѣн трѣнѣл тошиѣ Спѣталѣчештѣ', дѣн
каре окол о парте сѣ се десгѣне пентрѣ раѣонѣл
Орашѣлѣ, саѣ излазѣл сѣѣ, ѣар алгѣ парте сѣ се
хотѣраскѣ пентрѣ ватра Орашѣлѣ, каре ватрѣ дѣ
пѣрѣдѣндѣсе дп треѣ класе де десевѣте преѣдѣрѣ, сѣ
се вѣнзѣ кѣ стѣжѣнѣл, шѣ кѣ ванѣи че се вор

стрѣжѣе дѣн ачестѣ вѣлзаре, сѣ се кѣтпере врѣп
анарет пе сеата спѣталѣлор спре а лор деспѣгѣвѣре;
ам черѣт сѣ се осѣвѣаскѣ дѣн трѣнѣл тошиѣ Кѣлѣ
рашѣ пентрѣ позѣ Орашѣ зп окол кѣ дѣдестѣлѣ
дѣтѣндере шѣ кѣ хотаре вѣне преѣзѣте, дп кѣт
сѣ нѣ се адѣкѣ нѣчѣ о пѣдѣкѣ ла десволтареа а
честѣи зрашѣ; шѣ дѣпъ че прѣн рапортѣрѣле Депар
таментѣлѣ Кредѣндѣи де ла 26. Феврѣварѣе шѣ 30.
Маѣѣ 1851, дѣсодѣте де але Ефорѣи Спѣталѣлор де
ла 24. Феврѣварѣе шѣ 20. Маѣѣ дѣн ачелашѣ ан, Нѣ
с'а сѣнѣс план арѣгѣтор де дѣтокмѣреа позѣлѣ
Орашѣ, преѣкѣт шѣ кѣвѣзѣре ка еманѣипареа лѣи сѣ
се сокотѣаскѣ сѣвѣрѣшѣтѣ дѣне че се ва адѣна дѣн
вѣнсареа локѣрѣлор о сѣтѣ де доѣ сѣте чѣнѣзѣеѣ
мѣи лѣи no. 250,000; ам апроват прѣн ресолѣдѣиѣ
Ноастрѣ де ла 15. Априѣле 1851, атѣт планѣл де
дѣтокмѣреа позѣлѣ Орашѣ, кѣт шѣ кѣвѣзѣреа че Нѣ
с'а сѣнѣс пентрѣ а лѣи еманѣипаре, шѣ ам порѣп
чѣт а прочѣда дп вѣнсареа локѣрѣлор. Дп сѣжр
шѣт акѣт, дѣпъ че прѣн рапортѣл Департаментѣлѣ
Кредѣндѣи де ла 25. Изѣие, дѣсодѣт де ал Ефорѣи
Спѣталѣлор де ла 24. Изѣие ал анѣлѣи кѣрѣгѣтор, Нѣ
се сѣнѣсе дп кѣпошѣтѣндѣ кѣ с'а адѣнат дп касѣ
Ефорѣи Спѣталѣлор преѣфиксѣта сѣтѣ де 250,000 лѣи,
шѣ кѣ прѣн зрѣтаре кондѣиѣа еманѣипѣрѣи орашѣлѣ
се афлѣ дѣдепѣлиѣтѣ.

Ноѣ, вѣзѣнд акѣтѣ де лѣбераре че словоаде
Ефорѣа Спѣталѣлор, кѣ датѣ де ла 29. Изѣие ал а
нѣлѣи кѣрѣгѣтор, сѣвѣт ѣскѣлѣгѣра тетѣрѣлор еѣ,
D-лор Ворпѣкѣл Костандѣн Херѣскѣ, Логофѣтѣл Беѣ
zade Скарлат Грѣгорѣе Гѣка шѣ Докторѣл Апостол
Арсаке, дѣаинтат Ноѣ пе лѣнѣгѣ сѣс чѣтагеле ра
портѣрѣ ал Департаментѣлѣ Кредѣндѣи де ла 25 шѣ
ал Ефорѣеѣ Спѣталѣлор де ла 29. Изѣие анѣл кѣрѣнт.

Вѣзѣнд адеверѣреа че дѣ Департаментѣл
Дрѣнтѣдѣи, дп зрѣта черчетѣрѣлор шѣ констатѣрѣи
че а фѣкѣт деспре валѣдѣгатеа тѣлѣрѣлор де стѣ
пѣнѣре а тошиѣ Кѣлѣрашѣ, че'ѣ зѣче шѣ Лѣкѣрештѣ, кѣ
есте адѣкѣ дрѣантѣ пропрѣетѣтеа Спѣталѣлѣи Колѣиѣ.

Декларѣм, прѣнтр'ачест Домнѣскѣ ал Ноастрѣ
Хрѣсовѣ, кѣ десѣвѣрѣшѣре еманѣипат позѣл Орашѣ
че се дѣтокмеште дп локѣл тѣргѣлѣи Кѣлѣрашѣ,
авѣнд а фѣ ачестѣа тогд'азна рѣсѣденѣа де Кѣртѣвѣре
а Жѣдеѣлѣи Іаломѣа шѣ а се вѣкѣра де тоате
дрѣнтѣрѣле че аѣ шѣ челѣлалте ораше словоде але
Прѣндѣпатѣлѣи. Тот де одатѣ лѣжнд дп вѣгаре де
сеатѣ воѣа че Нѣ с'а черѣт прѣн преѣиселе рапор
тѣрѣ де а се да позѣлѣ Орашѣ нѣмеле де Штѣр
вѣѣѣ ал фамѣлиѣ Ноастре, Прѣимѣт кѣ атѣт маѣ
тѣлатѣ пѣлѣере сѣ поарте ачест Орашѣ нѣмеле

Ностръ, къ кѣтъ Не възврѣтъ ал ведеа къ іа дн зиделе Домніи Ноастрѣ о поъ кондиціе де проперитате.

Іар днтіндеа околзлѣ шї кондиціе дитоктіреї повлѣ орашѣ сѣнт челе зрѣтоаре :

Днтіндеа околзлѣ џенерал ал Орашлѣ Штірвеїѣ.

Пентрѣ ачест окол с'а рѣдикат план дитр'адіне прин каре се арагъ къ тоатъ днтіндеа орашлѣ Штірвеїѣ есте де зна тїе шанте сѣте патрѣспреzechе погоане пр. 1714, шї перїферїа са се хотъраште. деспре рѣсрїт шї ансе, прин лїніе де хотар але марџїнії мошї А, Б, дн днтіндеа де зна тїе шантесѣте шантеzechї стѣжїнії пр. 1770, шї С, D дн днтіндеа де зна тїе чїнчїсѣте треїzechї стѣжїнії пр. 1530. Деспре тїазъ-зі прин лїніа А, D, а талзлѣ не каре се афлѣ астѣзі орашлѣ дн днтіндеа де зна тїе чїнчїсѣте шасеzechї стѣжїнії пр. 1560, шї деспре тїазъ поанте прин лїніа Б С, де зна тїе треїсѣте доьzechї стѣжїнії пр. 1320, каре треche прин товила (L) дїн дрѣтѣл вїлор, пѣтїтъ а лѣї Стате шї прин товила (F) дїн дрѣтѣл поштїї, пѣтїтъ а Чеарлѣлї, шї каре амѣодоъ ачесте товилї се вѣд дн планѣл мошї дїн анѣл 1842, днсемнате къ пр 9 шї 25.

Кондиціе дитоктіреї ачестѣї Орашѣ.

Пентрѣ вагра орашлѣ Штірвеїѣ сѣѣ осевїт де о кам датъ дїн сѣс арѣтатѣл окол о днтіндеа де 229,392 стѣжїнії квадрантї, каре фак зна сѣгъ шантеzechї шї шанте погоане пр. 177, шї алкѣтвїндѣсе осевїт план де реглареа ачестѣї ораш, сѣѣ алес пентрѣ локзрї де вѣнзаре 157,784 стѣжїнії пѣтрадї, афарѣ де зїдїї, пїедї шї локзрї резервате пентрѣ клѣдїрї извлїче, каре копїндѣ 71,608 стѣжїнії квадрантї.

Ачеї 157,784 стѣжїнії пѣтрадї сѣѣ днтїрѣдїт дн треї класе, шї арѣште : класа днтїѣ каре не план с'а днсемнат къ вѣнсеа рошіе копїнде ст. □ треїzechї шї шасе тїї шасе сѣте шїzechї шї патрѣ пр. 36664; класа а доа днсемнатъ не план къ вѣнсеа алвастрѣ ст. □ чїнчїzechї шї треї тїї доь сѣте пр. 53,200; класа а треїа днсемнатъ къ вѣнсеа гадвепѣ ст. □ шїzechї шї шанте де тїї поь сѣте доьzechї пр. 67,920; хотърѣндѣсе шї преѣл лор кѣтѣ шасе лѣї стѣжїнїл пѣтраг де класа

днтїѣ, чїнчї лѣї де класа а доа, шї патрѣ лѣї де класа а треїа.

Іар погоане зна тїї чїнчї сѣте треїzechї шї шанте пр. 1537, рѣтѣн пентрѣ раїонѣл орашлѣл, авѣнд а сѣжї дрент їлаз ал комзпїтѣдїї сале. кѣт шї пентрѣ а се да къ време таї тѣлгъ днтіндеа ветреї орашлѣл, дѣпъ кѣт треїзїнда ва чере, фѣрѣ а фї нїмїні волнїк а фаче вр'о алтѣ днтреїзїндаре ачестѣї локѣ дн пїчї зн кїпѣ.

Кѣ вѣнзареа локзрїлор че зѣ рѣмас невѣндѣте дїн вагра орашлѣ Штірвеїѣ, шї сѣнт не сеата Ефорїї Сїталеелор, днсѣрчїнѣт не марїстратѣл ачестѣї орашѣ, ка дїн презѣл къ Емітронѣл орѣндїг дїн партеа сѣс зїсѣї Ефорїї, сѣ днгрїжеаскѣ а се осевї, прин їнѣнерѣл орашлѣл, локзрїле не фаѣа пѣтѣнтлѣлї къ тоатѣ пречїсіа черѣтѣ, днтоктатї прекѣт дн план се копїнде; а пѣне пїетре ла колѣврїле фїе-кѣрѣїа лок, ка сѣ не тїшлочеаскѣ дн пїчї о време вр'о недомерїре, сѣѣ влѣтѣшлѣл деспре хотаре, шї а се да ла тѣнпа фїе кѣрѣїа кѣтїнѣрѣтор актѣл вѣнзѣрїї къ копїндеа де дескрїереа локлѣлї прин тѣсѣрѣтоареа латѣрїлор лѣї, шї прин днсемнатеа дїрекцїї ачестора сїре челе патрѣ пѣнте кардїнале.

Марїстратѣл днтпрезѣл къ днтпѣтернїчїгѣл Ефорїї Сїталеелор рѣтѣн дндаторадїї ка ла фїе-каре шасе лѣнї сѣ трїтїнѣз ачеї Ефорїї лїсѣт де локзрїле вѣндѣте прекѣт шї ванїї адѣнпдїї дїн ачеа вѣнзаре, авѣнд а зрѣма къ ачест кїпѣ пѣнѣ ла десѣвѣршїга десфачере а локзрїлор че алкѣтѣсек вагра ачестѣї орашѣ.

Не ачесте темсѣрї, сїре паза шї вечнїка старторнїчїре челор преврїнате шї амезате, Ної дѣт Орашлѣ Штірвеїѣ ачест Хрїсов, днтрїт къ а Ноастрѣ Домнеаскѣ Іскѣлїгѣрѣ шї Печете, шї зрїндѣї днтѣлїдїре, шї дн флорїре днтрѣ тоате, порѣнчїт ка не лѣжїгъ ачест Хрїсов алѣтѣрѣндѣсе сѣс зїсѣл акт ал Ефорїї Сїталеелор, сѣ се деа дн орїдїнал дн пѣстрареа Марїстратѣлї ачестѣї орашѣ; днтпрезѣл шї челе доь планѣрї, адїк чел џенерал ал околзлѣ, шї чел пертїкѣлар ал ветрїї орашлѣ Штірвеїѣ. Іар копїе дѣгъ ачестеа адеверїте де Департементѣл Дрентѣдїї, сѣ се деузе ла Архїва статѣлї.

Дат ла анѣл де ла Хрїстос зна тїе опѣсѣте чїнчїzechї шї дої, Сентемврїе 24. Іар ал Домніи Ноастрѣ ал патрѣлѣл, дн Капїтала Бѣкѣрештї а Пїнцїпатѣлї Ротанескѣ.

Брїн. Іскѣл. Мѣрїї Сале (Барѣл D. Штірвеїѣ).
Шефѣл Департ. Дрентѣдїї М. Аргірополѣ.

Трекѣтѣ дн кондиќ шї прочїтїгъ шефѣл сексії 1-їѣ, Штефан Бѣрке.

№ 9. Ал кондиції де Хрїсоаве.